
Programma

Voor een eerlijker, menselijker en gezonder beleid.

Tongeren 2019 - 2024

Inhoud

1. Een ander soort politiek	3
2. Mobiliteit	5
3. Sociaal beleid	8
4. Natuur, milieu en klimaat	11
5.1 Cultuur	13
5.2 Erfgoed	15

---

1. Een ander soort politiek

Het vertrouwen in de politiek is laag. Burgers hebben niet het gevoel dat er naar hun bezorgdheden wordt geluisterd.

Na zes jaar oppositiewerk stelt Groen Tongeren vast dat de werking van de gemeenteraad niet is wat het zou moeten zijn. Beslissingen worden in het schepencollege genomen en in de gemeenteraad is er weinig ruimte voor debat.

Dat moet veranderen! De Tongenaar is mondiger dan ooit, de politiek moet het debat meer durven aangaan. Samen komen we tot betere, gedragen beleidskeuzes. Door de Tongenaar mee aan het roer te plaatsen van haar stad, zal ook het vertrouwen in de politiek langzaam kunnen herstellen.

Concrete voorstellen:

Transparantie: vandaag kan de Tongenaar enkel een besluitenverslag van de gemeenteraad terugvinden op de website van de stad. Groen Tongeren vindt dat te weinig. De notulen moeten vrij in en online raadpleegbaar zijn. Zo weet de Tongenaar niet alleen wat er beslist is, maar ook wat er besproken is tijdens de gemeenteraad en welke argumenten pro en contra er gebruikt werden.

De meeste documenten die in de besluitvorming door de gemeenteraad en het college van schepenen en burgemeester gebruikt worden, moeten volgens Groen vrij raadpleegbaar zijn. De Tongenaar mag weten op basis van welke documenten bepaalde beslissingen genomen worden.

Inspraak: Groen wil dat de burger rechtstreeks betrokken wordt bij het beleid. Daarom is Groen voorstander van een burgerbegroting. De Tongenaar beslist zo zelf waaraan een gedeelte (10%) van het investeringsbudget gespendeerd wordt.

Tijdens de gemeenteraad wordt er ruimte gecreëerd voor de Tongenaar om het woord te nemen. We kiezen voor een vragenkwartiertje. De tijd waarin de Tongenaar 300 handtekeningen moest verzamelen voor hij of zij iets mocht zeggen op de gemeenteraad moet gedaan zijn!

De uitnodigingen voor de gemeenteraadscommissies worden ook op de website gepubliceerd, de burger krijgt spreekrecht tijdens deze vergaderingen. Zo kan de Tongenaar ook mee discussiëren over de punten die het schepencollege agendeert op de agenda voor de gemeenteraad. Experimenten in Maastricht tonen aan dat de burger daar klaar voor is. Uw mening is niet alleen in een verkiezingsjaar belangrijk, u bestuurt uw stad mee.

De adviesraden worden opgewaardeerd en krijgen een vaste koppeling aan de gemeenteraadscommissies. Zo kunnen rechtstreeks advies verlenen aan de gemeenteraad en dit over alle beleidskeuzes die genomen worden.

Communicatie: de stad organiseert jaarlijks een grote bevraging. Zo houden we vinger aan de pols en weten we wat er leeft bij de Tongenaar. De gemeenteraad wordt gestreamd op de website van de stad. De interpellaties in de gemeenteraad zijn zo live te volgen en kunnen altijd opnieuw geraadpleegd worden.

---

2. Mobiliteit

We zijn allemaal dagelijks gebruikers van de weg. Een vlot en veilig verkeer is voor Groen Tongeren een topprioriteit.

Drie op vier Tongenaren voelt zich niet veilig wanneer hij of zij de fiets neemt. Doordat er weinig alternatieven zijn, is de auto voor de Tongenaar vaak de enige mogelijkheid. Daardoor is het vaak druk op onze wegen die niet voorzien zijn op al dat verkeer.

Het kan anders! In gemeenten waar Groen mee bestuurt wordt bewezen dat de recepten van Groen werken. Door in te zetten op verkeersveiligheid en het aantrekkelijk maken van de alternatieve vervoersmodi (de fiets, te voet,...) kiezen meer mensen voor die slimme verkeersoplossing waardoor het verkeer ook voor de automobilisten minder druk wordt.

Voor Groen is het simpel. **“Ieder kind moet veilig met de fiets naar school kunnen gaan”**. Als we deze vuistregel toepassen in ons verkeer, wordt het voor iedereen veiliger en vlotter. Daar gaan we voor!

Concrete voorstellen:

Herorganiseren van bepaalde verkeerssituaties: het is niet altijd nodig om de weg volledig heraan te leggen om veiligere verkeerssituaties te creëren. Vaak kom je met kleine en/of tijdelijke inrichtingen al heel ver. We denken dan aan het verkeersvrij maken van schoolomgevingen wanneer de school begint en eindigt of aan het instellen van fiets- of wandelstraten.

Wanneer we naar autoluwe omgevingen gaan moet er ook ingezet worden op begeleidende maatregelen zoals het organiseren van randparkings, circulatieplan,...

Infrastructuur: wanneer wegen worden heringericht moet de kaart van de zwakke weggebruiker volop getrokken worden. Fietssugestiestroken zijn niet voldoende (wanneer de fietser ze nodig heeft, worden ze vaak bezet door auto's). Waar mogelijk kiezen we voor vrij liggende fietspaden, op andere plaatsen kiezen we eenrichtingsverkeer of voor autoluwe straten (zodat enkel bewoners er met de auto mogen komen).

Verkeersremmers zorgen ervoor dat onze stad en onze dorpen leefbaar blijven en dat het veiliger is om te voet of met de fiets door het dorp te gaan.

Fietsbeloningssysteem: we halen de mosterd in Bonheiden waar Groen-schepenen een fietsbeloningssysteem hebben ingevoerd. Het resultaat was gigantisch. In één jaar tijd is het aantal kinderen dat met de fiets naar school gaat in Bonheiden gestegen van 20 naar 64%. Dat is super goed nieuws, de fiets is niet alleen de gezondste oplossing maar deze omschakeling heeft er ook voor gezorgd dat er minder auto's op de weg zijn. Gevolg: gezondere lucht, een vlotter verkeer, een veiligere schoolomgeving,... Het systeem werkt zo: er wordt een zendertje ingebouwd in de fietsen van de kinderen. Telkens wanneer ze met de fiets naar school gaan krijgen ze bonnetjes die ze op de plaatselijke kermis kunnen inruilen. Kleine aanmoedigingen kunnen een groot effect hebben.

Fietsbegeleiding: de stad zet een netwerk van vrijwilligers op die de fietsende kinderen naar school begeleiden. In groep fietsen is plezant en veiliger! Op die manier wordt fietsen een veilige en evidente keuze.

Promoten van **deelfietsen en autodelen**. Het wagenpark van de stad in een autodeelproject gebruiken.

Handhaving: aan ieder gevaarlijk kruispunt moet er voor en na de schooluren begeleiding door politie of gemeenschapswacht worden voorzien. Zo worden de zwakke weggebruikers beschermd. Daarnaast moet er worden opgetreden tegen foutparkeren. Fout geparkeerde wagens zijn obstakels voor voetgangers en fietser. Ook het controleren van de snelheid moet een prioriteit zijn. We houden **zwaar verkeer** zo veel mogelijk uit de dorpen.

---

3. Sociaal beleid

Tijdens de vorige beleidsperiode (2012 - 2018) steeg de kinderarmoede in Tongeren van 6 naar 17%. Voor een welvarende stad is dat onaanvaardbaar.

Groen Tongeren wil een inclusief beleid dat mensen betreft, dat menselijker en eerlijker is. We willen de armoede bestrijden en de nodige kansen bieden aan mensen in armoede.

Concrete voorstellen:

Eenvoudig taalgebruik: bij elke contact met de stad maken we werk van duidelijke en eenvoudige taal. Zoveel mogelijk mensen moeten zelfstandig de weg kunnen vinden naar hulp(middelen) zodat een grotere groep aanspraak maakt op de voor hen bedoelde (financiële) hulp. Premies, kortingen, e.d. moeten zoveel mogelijk automatisch worden toegekend.

Sociale woningen: Tongeren scoort niet slecht wat betreft het aantal sociale woningen (3,3%) in vergelijking met het gevraagde gemiddelde. Echter, in verhouding tot het aantal mensen in armoede in Tongeren (6,6%), hebben we een groot tekort aan sociale huisvesting en staan er dus vele gezinnen in de kou. We ijveren voor meer sociale woningen. Groen kiest voor gezonde en energiebewuste woningen.

Renteloze lening voor bouwen en renoveren.

Welzijnsraad: binnen een welzijnsraad is er dialoog tussen sociale verenigingen, ervaringsdeskundigen en politici. De raad kan gerichte adviezen geven zodat er

---

gefundeerde en zinvolle politieke beslissingen genomen worden, op weg naar solidariteit en inclusie.

Actieve buurtwerking: de stad neemt haar rol in het ondersteunen (financieel, logistiek en praktisch). De huidige projecten worden gerespecteerd en uitgebreid zodat iedereen zijn of haar weg vindt. Volwassenen en kinderen vinden een plaats om zicht te ontwikkelen. Met goede buurtwerkingen kunnen we ook vereenzaming tegen gaan.

Wijkgerichte speelinitiatieven: deze zijn drempelverlagend. Signalen van kinderarmoede kunnen gedetecteerd worden en indien er nood is kan er gerichte hulp worden aangereikt. Groen Tongeren wil meer groene speelruimtes die makkelijk toegankelijk zijn. Dit zorgt voor gezonde kinderen en een plaats van ontmoeting voor kinderen en ouders.

Het gebruik van **wijkbudgetten** uitbreiden, promoten, mogelijk maken. Dit verhoogt de betrokkenheid bij het beleid en de sociale cohesie in de wijk.

Wijkverantwoordelijke: In ieder dorp of wijk is er een wijkverantwoordelijke die in het oog houdt welke mensen het moeilijk hebben en gaat kennismaken met deze mensen en wijst hen op mogelijkheden. Er kunnen tolken aangesproken worden als er een taalprobleem is.

De wijkverantwoordelijke houdt contact met ouderen om ze te ondersteunen en raad te geven hoe ze eventueel langer thuis kunnen blijven en zorgt ervoor dat ze betrokken blijven met andere bewoners van het dorp of de wijk. De wijkverantwoordelijke heeft goed contact met dienstverleners, het OCMW,...en is goed op de hoogte van alle hulpmogelijkheden en wordt op de hoogte gehouden als er nieuwe subsidiemogelijkheden of -veranderingen zijn. Deze mogelijkheden worden op een eenvoudige manier beschreven in een praktische brochure.

De wijkverantwoordelijke omringt zich met vrijwilligers die inspringen als het nodig is. Bijvoorbeeld ziekenbezoek, mee op doktersbezoek, het proper houden van zithoekjes, contact met burens, onderlinge hulp bieden,...

De wijkverantwoordelijke houdt ook contact met de plaatselijke scholen zodat kwetsbare kinderen kunnen ondersteund worden. Kwetsbare kinderen en kinderen in armoede worden op de hoogte gebracht van waar ze terecht kunnen met problemen. Mensen in armoede krijgen een kanspas en/of uitpas waardoor deze kinderen en hun ouders op een goedkope manier kunnen deelnemen aan alle activiteiten georganiseerd door de gemeente zoals zwemmen, speelpleinwerking, sportkampen, culturele activiteiten... Er wordt ook budget- en huiswerkbegeleiding en opvoedingsondersteuning aangeboden.

Cohousing en andere woonvormen: In de dorpen en in de stad krijgt cohousing veel kans waardoor grote gebouwen zoals hoevees, oude schoolgebouwen,...een nieuwe bestemming krijgen.

Ook samenhuizen is belangrijk om alleenstaanden of mensen die het financieel niet gemakkelijk hebben de mogelijkheid te geven goedkoper samen te wonen en niet te vereenzamen en mekaar te ondersteunen. Flexibiliseren van domicileringen is absoluut noodzakelijk. Het systeem van huren van bouwgronden ipv kopen moet gestimuleerd worden.

---

4. Natuur, milieu en klimaat

Groen Tongeren streeft naar een duurzame leefomgeving, waar het goed is om te wonen, te werken en te ontspannen.

Investeren in groen is investeren in onze toekomst. De open ruimte die er nog is moet bewaard worden.

Concrete voorstellen:

Klimaatneutraliteit: tegen 2050 willen we een klimaatneutrale gemeente.

Het stimuleren van groene energie, duurzaam bouwen en wonen, het inzetten op fiets en openbaar vervoer en het energiezuinig omspringen moeten ons leiden naar het behalen van deze doelstelling.

Gratis energiescans blijven stimuleren. Sociale leningen en samenaankoop voor milieuvriendelijke renovaties.

Groene leefomgeving: enerzijds door meer groen in de straat, groene pleintjes, stadstuintjes, gevel- en daktuinen en door meer openbaar groen. De aanleg en ontwikkeling van een groene structuur die het centrum met de omliggende groen zones gaat verbinden. Speelplaatsen vergroenen met bomen, struiken en natuurlijke speeltuinen. Bij elke wijk speelnatuur voorzien.

Anderzijds door zeer zuinig om te springen met het aanwezige groen. Iedere boom telt. Bij het realiseren van nieuwe projecten moet het aanwezige groen maximaal gespaard worden.

Eveneens beogen we een bosuitbreiding van 1m² per inwoner per jaar.

Klimaatadaptatie: door het nemen en stimuleren van maatregelen om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen.

Minder beton, extra waterbuffering en de aanleg van een groen- blauwe structuur zijn de voornaamste werkpunten.

Ruimte: een zo goed mogelijk gebruik van de open ruimte in Tongeren. Belangrijk hierbij is dat alle gebruikers de groene ruimte kunnen blijven gebruiken, om te ontspannen, te vertoeven of te werken. Ambtenaren expliciet bevoegd maken om de betonstop te stimuleren en te handhaven.

Het verder ontwikkelen van fiets- en wandelpaden, het beschermen van kwetsbare en waardevolle natuur staan op onze uitvoeringslijst.

We vinden het ook belangrijk dat er ruimte is en blijft voor landbouw. Daarom zullen we ons ook inspannen om duurzame landbouw alle kansen te geven.

Geen auto's door 'De Kevie': Groen Tongeren heeft zich altijd verzet tegen de komst van de Zuid-Oostelijke omleidingsweg. Dat blijft zo. Studies tonen aan dat er amper een effect is op de verkeersdoorstroming.

Dat deze weg Natura 2000 gebied moet doorkruisen is onaanvaardbaar. Andere dossiers in Limburg en in Europa tonen aan dat dit onwettig is en dat dit project verworpen zal worden door de Raad van State. Er is in Tongeren lang genoeg getalmd. In plaats van te wachten op een 'ring' die er nooit gaat komen kunnen we beter investeren in verkeersoplossingen die wel haalbaar zijn en die we als stad wel in de hand hebben.

5.1 Cultuur

Cultuur is een vorm van persoonlijke ontwikkeling en gemeenschapsontwikkeling. Cultuur is wat ons verbindt, zorgt voor reflectie, ontspanning, onthaasting. Een sterk lokaal cultuurbeleid biedt kansen aan initiatieven die van onderuit groeien en zorgt ervoor dat het aanwezige potentieel kan groeien. Daarom hecht Groen zowel belang aan creatievelingen als professionele kunstenaars en cultuurinstellingen, aan wijk- en buurtinitiatieven net zoals aan erfgoedzorg en sociaal-artistiek werk.

Groen gaat voor cultuurbeleving die verbindt. Diversiteit, toegankelijkheid en kwaliteit staan voorop. Cultuurbeleid is maatwerk. Het moet uitgaan van de noden in de lokale gemeenschap.

Alle soorten cultuur zijn belangrijk. Van hoge over populaire tot alledaagse vormen. Van ingebed in wijken tot binnen de muren van de cultuurhuizen. Klassieke en nieuwe, experimentele vormen. Ze verdienen allemaal een plek binnen het lokaal cultuurbeleid.

De bevolkingssamenstelling verandert. Dat slaat op de toenemende etnisch-culturele diversiteit, maar ook op vergrijzing. Het cultuurbeleid moet open staan voor de veranderende realiteit en de verbreding van cultuurproductie en -aanbod, voor nieuwe vormen van verenigingsleven.

Concrete voorstellen:

Onze stad heeft de ambitie om de **culturele hoofdstad van Haspengouw** te zijn. Daarom is er nood aan een betere cultuurinfrastructuur: Groen wil de gevangenis herstemmen tot bibliotheek zodat de bib weer mee is met de veranderende noden. De vrijgekomen bibliotheekruimte in De Velinx kan dan als tentoonstellingsruimte worden ingevuld om zo een professioneel en volwaardig tentoonstellingsprogramma te kunnen brengen

Groen wil dat **de bib naar buiten treedt en beter aanwezig is onder de mensen**. De

---

bib zou een bijhuis kunnen installeren in het station om de dagelijkse pendelaars van dienst te zijn of een pop-up in de Maastrichterstraat voor de shoppers.

Groen pleit voor een nauwere **samenwerking tussen De Velinx en de cultuurcentra uit de regio**. Samenwerken met onze buurgemeenten om het cultuuraanbod beter op elkaar af te stemmen en zo efficiënt mogelijk om te gaan met de middelen. Alleen zo kunnen we ons beter profileren en niet dezelfde cultuurproducties programmeren. Het heeft geen zin om elkaar te beconcurreren, we zouden daarentegen aanvullend kunnen zijn en zo ons een helderdere identiteit aanmeten.

Toen 25 jaar geleden De Velinx zijn deuren opende was het aanvangsuur van de avondvoorstellingen vastgelegd op 20.30 uur omwille van het gebrek aan parkeerruimte en de mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van de parking van de Carrefour. Intussen is er een ruime parking aangelegd achter het cultuurcentrum en is het latere aanvangsuur niet meer nodig. Als we de **avondvoorstellingen met een half uur vervroegen**, dus 20.00 uur, sluit dit beter aan bij de dienstregelingen van het openbaar vervoer.

Groen wil opnieuw een **stadsbioscoop in het centrum** realiseren. Een kleine cinema met een dagelijks filmaanbod, gezellige zetels en een sterke buurtwerking.

5.2 Erfgoed

Erfgoed, letterlijk de goederen die we hebben geërfd van onze voorouders, bepaalt voor een groot stuk onze identiteit. Kortom, de dingen die we waarderen en willen bewaren voor de toekomstige generaties. Wanneer wij het unieke karakter van onze stad willen behouden, moeten we de historische gebouwen koesteren.

Tongeren gaat er prat op de oudste stad van het land te zijn en pakt in haar toeristische brochures dan ook graag uit met haar verleden. Nochtans verdwijnen waardevolle huizen één voor één onder de sloophamer in onze mooie stad. Er zijn de voorbije jaren al te veel panden uit het straatbeeld verdwenen om plaats te ruimen voor nietszeggende architectuur.

Het is onze plicht om de identiteit en de eigenheid van Tongeren zoveel mogelijk te behouden en te versterken.

Daarenboven is cultuur en erfgoed van levensbelang voor onze stad, het is de economische motor. Een meerdaagse toerist kiest zijn bestemming op basis van het totaal plaatje, het algemene stadsgezicht en niet enkel omwille van de grote trekpleisters. Het erfgoedbeleid is vandaag enkel en alleen gericht op de grote monumenten. Het heeft geen oog voor de kleinere panden die ook waardevol zijn en sterk het stadsbeeld bepalen.

Om Tongeren weer te laten leven moeten we hier veel meer aandacht aan schenken en durven in te investeren. Alleen zo helpen we onze stad vooruit en creëren we een mooie toekomst voor haar inwoners.

Concrete voorstellen:

Groen wil werk maken van het **oplijsten van alle waardevolle gebouwen** (historisch, architecturaal...), bewoners sensibiliseren en restauratiepremies voorzien.

Groen wil een **onafhankelijke bouwmeester** aanstellen die waakt over de kwaliteit van

---

de nieuwbouwprojecten die een belangrijke impact hebben op het Tongerse stadsbeeld.

Groen wil de Romeinse omwalling opwaarderen door de Cesarlaan en Legioenenlaan om te vormen tot een **groene promenade** waarbij het autoverkeer wordt herleid tot eenrichtingsverkeer.

Groen wil dat de **begijnhofkerk een ontmoetingsplek** wordt voor kunstenaars, ontwerpers, architecten, creatieve ondernemers, onderwijzers en actieve burgers. Kortom, een plek waar mensen elkaar ontmoeten. Een plek waar creatieve ideeën ontstaan. Een plek waar presentaties, lezingen, toonmomenten en voorstellingen plaatsvinden in een informele en constructieve sfeer.

Groen pleit voor een **duidelijke herbestemming voor de met sloop bedreigde 'Picpussen'**. Een sterk beeldbepalend gebouw als de Picpussen verdient een tweede leven. De Picpussen zou een mooi voorbeeld kunnen worden van een Publiek Private Samenwerking waar een mix van woonegelegenheden, kindertuin (kleuterschool en crèche), maar ook een nieuw thuis voor onze academie (Pentagoon) kan worden ondergebracht. Groen wil graag een kralensnoer van oases van cultuur rond de stad creëren. Een dynamisch en samenhangend verhaal van cultuurbeleving langs de wallen: van De Velinx naar de bib in gevangenis, de begijnhofkerk, Concordia, de Romeinse tempelsite, de academie(Picpussen) tot het Casino.

Kleine landschapselementen, kapelletjes, originele weipoorten, kleine natuurelementen beschermen door sensibilisering en / of subsidiering voor heraanleg of onderhoud. Deze elementen geven karakter aan onze dorpen en zijn van grote waarde.